

دعا، کلید خزائن و گنجینه‌های الهی است

انسان مسلمان با دعا خواندن ثواب و حسنات بسیاری کسب می‌کند و با تکرار این عمل عبادی می‌تواند با کوله باری بسیار بزرگ و مهم در عرصه محشر حاضر و سپس به سوی بهشت گام بردارد.

انسان مسلمان با دعا خواندن ثواب و حسنات بسیاری کسب می‌کند و با تکرار این عمل عبادی می‌تواند با کوله باری بسیار بزرگ و مهم در عرصه محشر حاضر و سپس به سوی بهشت گام بردارد.

خبرگزاری مهر - گروه دین و آیین: در ایام منسوب به حضرت صدیقه طاهره و فاطمیه اول هستیم. الگو گرفتن از زندگی ائمه علیهم السلام جزو موارد مورد تاکید در معارف اسلامی و در جهت ساختن سبک زندگی مناسب برای مؤمنان است، در زندگی حضرت فاطمه زهرا سلام الله علیها باید دقیق شد، با نگاهی نو آن زندگی را شناخت و به معنای واقعی کلمه آن را الگو قرار داد. یکی از ابعاد زندگی این بانوی بزرگوار نیایش‌های عاشقانه آن حضرت با خداوند تبارک و تعالی است. دعاهایی است که منسوب به حضرت فاطمه زهرا سلام الله علیها بوده و راه گشا برای کسب معرفت و رسیدن به کمال محسوب می‌شود.

دعا نزدیک ترین و مؤثرترین رابطه انسان با خداست. دعا در فرهنگ اسلامی از مهم ترین عبادات است؛ تا آنجا که خداوند در قرآن مجید پس از امر به دعا و وعده استجاب «وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ» می‌افزاید: کسانی که در برابر این رابطه نزدیک خلق و خالق تکبر می‌ورزند به زودی با ذلت وارد دوزخ می‌شوند: «إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ». و در جایی دیگر از قرآن مجید می‌خوانیم: «فَلْ مَا يَعْتَبُوا يَكْفُرُوا لَوْ كَانُوا لَدَائِعًا مُّكْمَرًا»؛ (بگو: پروردگارم برای شما ارزشی قائل نیست اگر دعای شما نباشد).

در اهمیت فوق العاده دعا در فرهنگ اسلامی همان بس که دعا زیباترین رابطه خلق با خالق است و باعث طراوت روح انسان و نور امید بر آن می‌شود. دعا انسان را به اصلاح خویشستن و تهذیب اخلاق دعوت می‌کند. دعا نزدیک ترین و مؤثرترین رابطه انسان با خداست. به هنگام دعا، انسان با تمام وجودش خدا را مخاطب ساخته و از فضل و رحمتش طلب می‌کند و با خضوع و تذلل او را می‌خواند و خواسته‌های خود را بی‌پرده به عرض او می‌رساند.

گفتنی است به هنگام دعا تمام حجاب‌ها میان خداوند و بندگان برداشته می‌شود و انسان، مستقیماً او را مخاطب قرار داده و تمام نیازهای خود را با او در میان می‌گذارد. اضافه بر این، شکی نیست که دعا نقش بسیار مؤثری در تربیت نفوس انسانی و سوق آنها به مراتب کمال دارد که بسیاری از آن غافل اند. با این که خداوند به انسان بسیار نزدیک است «وَتَحَنُّنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ» ولی بسیار می‌شود که انسان با غفلت و بی‌توجهی از او فاصله می‌گیرد و دور می‌شود. دعا می‌تواند این دوری را تبدیل به نزدیکی کند و این فاصله را از میان بردارد چرا که انسان به هنگام دعا، قرب و نزدیکی خود را به خدا کاملاً احساس می‌کند. دعا همچون باران بهاری است که سرزمین دل‌ها را سیراب می‌کند و شکوفه‌های ایمان و اخلاص و عشق و عبودیت را بر شاخسار روح انسان ظاهر می‌سازد. دعا نسیم روح بخش قدسی است که همچون دم مسیحا عظم رمیم را به اذن الله حیات می‌بخشد.

دعا دریای مواجی است که گوهرهای فضایل اخلاقی را در درون وجود انسان پرورش می‌دهد. هر نفسی که با دعا همراه است ممد حیات است و مفرج ذات و هر دلی که با نور دعا قرین است با تقوای الهی همنشین است. دعا کننده، وصول به مقاصد شخصی یا نوعی خود را از خدا می‌طلبد و خداوند تربیت و پرورش روحانی او را از طریق دعا می‌خواهد.

بر همین اساس حجت الاسلام والمسلمین محمود معرفت پژوهشگر مسائل دینی، از رهگذر شرح و دعاهای ایام هفته حضرت زهرا سلام الله علیها، زوایای پنهانی که در این ادعیه نورانی نهفته است را مطرح و مطالب آن تقدیم مخاطبان می‌شود. آنچه در ادامه می‌خوانید بخش دوم این سلسله مطالب است:

حضرت فاطمة (س) فی دُعَاءِ یَوْمِ السَّبْتِ: اللَّهُمَّ افْتَحْ لَنَا خَزَائِنَ رَحْمَتِكَ، وَهَبْ لَنَا اللَّهُمَّ رَحْمَةً لَا تُعَدِّبُنَا بَعْدَهَا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، وَارْزُقْنَا مِنْ فَضْلِكَ الْوَاسِعِ رِزْقًا حَلَالًا طَيِّبًا، وَلَا تُحَوِّجْنَا وَلَا تُفْقِرْنَا إِلَى أَحَدٍ سِوَاكَ، وَزِدْنَا لَكَ شُكْرًا، وَإِلَيْكَ فَقْرًا وَوَفَاقَةً، وَبِكَ عَمَّنْ سِوَاكَ غِنًى وَتَعَقُّفًا. اللَّهُمَّ وَسِّعْ عَلَيْنَا فِي الدُّنْيَا، اللَّهُمَّ إِنَّا نَعُوذُ بِكَ أَنْ تَزُوِيَ وَجْهَكَ عَنَّا فِي حَالٍ وَتَحَنُّنُ تَرْغَبُ إِلَيْكَ فِيهِ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَأَعْطِنَا مَا نُحِبُّ وَاجْعَلْ لَنَا قُوَّةً فِيمَا نُحِبُّ، يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

«و إن من شيء الا من عندنا خزائنه و ما ننزله الا بقدر معلوم»

حضرت فاطمه (س) در دعای روز شنبه چندین درخواست را در قالب دعا از خداوند متعال مطرح می فرمایند. انسان وقتی که دعا می خواند در حقیقت جهان بینی، شناخت خود از خدای متعال و خویشترن را در دعا ارائه می کند و در حقیقت عناصر اصلی معارفی خود را در لابه لای جملات دعا اظهار می کند.

از این جهت جملات دعایی اولیاء الهی علاوه بر اینکه جنبه دعا و فراخوانی حق تعالی را دارند، دربردارنده معارف بسیار مهم و آموزنده ای نیز هستند. به همین خاطر دعاهای صادر شده از جانب معصوم (علیه السلام) از این نظر که نکته های اصلی و اساسی معارف الهی را در خود دارند نیز قابل تحقیق و پژوهش هستند.

حضرت زهرا (سلام الله علیها) در جمله اول از دعای روز شنبه می فرماید: «اللهم افتح لنا خزائن رحمتک» بارالها گنجینه های رحمتت را برای ما بگشا. در اغلب دعاهای صادر شده از ناحیه اولیاء الهی یا از لفظ جلاله الله به صورت ندایی و یا به صورت اللهم استفاده شده و یا اسم مبارک رب سرآغاز دعا قرار گرفته است.

نکته دیگر در این عبارت استفاده از کلمه رحمت به صورت اطلاق است. واژه رحمت اگر همراه با قید استفاده شود رحمت مقید و اگر به تنهایی استفاده شود رحمت مطلق مد نظر است. خداوند متعال رحمان و رحیم است به همین خاطر رحمت اسمی است که ذات باری تعالی را می توان با آن شناخت و شناساند. خداوند متعال از نظر ذات، رحمت مطلق است.

رحمت نیز به بیانی به معنای وجود و هستی است. بنابراین هر آنچه در عالم مادی و معنوی وجود دارد حاصل رحمت خداوند متعال است. خدای متعال خود رحمت مطلق است و آنچه که در حیطه فعل خداوند قرار دارد و در عالم نمایان شده است به اندازه هستی و وجودی که دارد، رحمت است.

بر این اساس رحمت برای خدا است و خداوند رحمان و رحیم است. این خدای رحمان در مشیت، اراده و در نزد خود خزائن را ایجاد فرموده که آن خزائن به رحمت او تعلق دارد. در این عبارت از دعا از واژه عندالله استفاده شده است. خداوند متعال در آیه ۲۱ سوره حجر می فرماید: «و ان من شیء الا عندنا خزائنه» هیچ چیزی وجود ندارد مگر اینکه در نزد ما خزائن آن قرار دارد. حضرت زهرا (سلام الله علیها) در این دعای شریف به این نکته اشاره می فرمایند و از خداوند متعال درخواست می کنند خزائن رحمتت را که در نزد توست برای ما بگشا.

نکته دیگری که در این دعای پرمضمون نهفته، استفاده از کلمه و ضمیر «نا» است. ضمیر «نا» به معنای ما است، استفاده از این ضمیر به لحاظ کمی و کیفی دارای ظرایفی است.

کلمه ما از نظر کمی به افرادی اشاره دارد که به دلیل علاقمندی به حضرت زهرا (سلام الله علیها) یک مجموعه محب و محبوب را تشکیل می دهند، تعداد افراد این مجموعه مشخص نیست اما به هر تعداد که باشند در زیرمجموعه ضمیر «نا؛ ما» قرار می گیرند.

به لحاظ کیفی نیز می توان گفت افراد زیرمجموعه این ضمیر دارای مراتب متفاوتی هستند. در مرتبه اول وجود مبارک حضرت زهرا (سلام الله علیها) و در مراتب پایین تر محبین آن حضرت قرار دارند. اما گستره درخواست حضرت زهرا (س) به گونه ای است که همه مجموعه محبین را در برمی گیرد آنجا که آن حضرت از خداوند متعال درخواست می کند خزائن رحمتش را بر همه افراد با هر کیفیت باطنی و معنوی که دارند، بگستراند. بنابراین هر فردی با هر کیفیتی که در این مجموعه قرار دارد در اجابت این دعا مشمول گشایش خزائن رحمت پروردگار خواهد بود و به اندازه ظرف وجودیش از آن خزائن رحمت به او خواهد رسید.

حضرت زهرا (س) در این دعا از تعبیر خزائن به معنای گنجینه ها یاد کرده است. اگر این مسئله به عنوان یک اصل پذیرفته شود به این معنا است که در هفته ای که فرد این دعا را می خواند وضعیتی در او ایجاد خواهد شد و در هفته بعد که دوباره این دعا را قرائت می کند بر سابقه دریافتیش افزوده خواهد شد و در هفته های متوالی و با تکرار دعا دائماً بر اکتسابات انسان دعاخوان در مسیر زندگی اش افزوده خواهد شد. انسان مسلمان در حال کسب ثواب و حسنات است و هر چه در سابقه به دست آورد با لایحه او تجمیع خواهد شد و از این جهت مداومت بر این دعا کیفیت را هر هفته برای او افزایش می دهد و بهبود می بخشد تا در روز قیامت بتواند با کوله باری بسیار بزرگ و مهم در عرصه محشر حاضر شود و در مرحله نشر اجازه رفتن به سوی بهشت با چنین کیفیت اعلائی به او داده شود.